

KINH ẮÁ»EM LÃNH Tá»I THẮÁ»NG

ẮÁ»ng gẮp cá»§a ThẮ-ch Minh ChẮu
08/08/2017

KINH ẮÁM LÃNH ĐĐI THẮNG

* Thích Minh Châu

Ắ

Bài kinh " Ắám lành tẮi thắng" nói
vẮ nẮp sẮng híc pháp và hành pháp cạ ng°Ýi Ph-t
tí, mÚt nẮp sẮng thiẮt thẮc, có cân nh_c chẮn lĩa
giữa thiẮn và bẮt thiẮn: mÚt nẮp sẮng cung kính khiêm
tẮn, biẮt làm tròn các bỔn ph-n; mÚt nẮp sẮng không
phóng d-t, biẮt Ắáu phác thân tắ, h°Ủng Ắn ThiẮn
Ắnh và trí tuẮ. Bài kinh này (kinh sẮ IV, PhẮm Nhắ,
Kinh T-p) do Ắc Ph-t thuyẮt giẮng cho mÚt vỂ này Ắn
hắ Ngàì vẮ ý ngh)ạ cạ Ắám lành. Sau ắy là câu
hắ cạ vỂ Thiên nhân:
"NhiẮu thiên nhân và ng°ÝiẮ

Suy ngh) Ắn Ắám lành

Mong °Ủc và chÝ ắi

Xin Ngàì hắy nói lên

VẮ Ắám lành tẮi thắng".

Nh° v-y, Ắám lành là niẮm mong °Ủc và chÝ
ắi cạ tẮt cỂ mắ ng°Ýi. CỂ ch° Thiên và loài
Ng°Ýi Ắu mong °Ủc và chÝ ắi Ắám lành, úng
nh° Ýi vỂ Thiên nhân ắ nói. Nh°ng Ắám lành Ắy là
gì? ó là mÚt nẮp sẮng an toàn và an lành, Ắp Ắng
lòng tha thiẮt cạ mắ ng°Ýi. QuẮ v-y, tẮt cỂ mắ
ng°Ýi chúng ta Ắu mong °Ủc và chÝ ắi mÚt nẮp
sẮng an toàn. Nh°ng nẮp sẮng an toàn s½ không tắ d°ng
Ắn vỦi chúng ta nẮu không Ắc nuôi d°áng và xây
đắng tẮt cỂ mắ ng°Ýi chúng ta. Và ó là lý do vì
sao Ắc Ph-t giẮng đ;y kinh Ắám lành cạ ng°Ýi
Ph-t tí, mà chúng tôi s½ lẮn l°Ắt trình bày sau.

Tr°Ủc hẮt Ắám lành thắ nhẮt là:

"Không thân c-n k» ngu

Nh»ng g§n gii b-c trí

£nh IÁ ng»Ýi áng IÁ

Là iÁm lành tÑi th»ãng".

iÁm lành tÑi th»ãng §u tiên mà ng»Ýi Ph-t tí c§n nuôi d»áng là thái Ù chln lña gĩa k» ngu và b-c trí. Á giao thiÇp, thân c-n, ng»Ýi ngu thÝi xa lánh, b-c trí thÝi g§n gii. ây là thái Ù hçt séc c n b£n nh±m xác. £nh ng»Ýi nào nên theo, cing nh» pháp nào nên theo, pháp nào c§n tẽ bĩ. Ng»Ýi trí tiêu biÁu cho tiçng nói cça Chánh pháp, thiÇn hinh, jo éc, do ó là ng»Ýi nên theo, nên g§n gii, thân c-n. K» ngu tiêu biÁu là tà pháp, ác hinh, phi jo éc, do ó c§n xa lánh, không nên g§n gii. ây là iÁm lành thê nhçt mß. Ýng cho nçp sÑng thiÇn, nçp sÑng bĩ ác làm lành cça ng»Ýi Ph-t tí.

"Híc nhiÁu nghÁ nghiÇp gii

Khéo huçn luyÇn híc t-p

Nói nhñng Ýi khéo nói

Là iÁm lành tÑi th»ãng".

MÙt iÁm lành khác mà ng»Ýi Ph-t tí c§n nuôi d»áng ¥y là vÁ ph»ing diÇn híc t-p và rèn luyÇn cho th-t gii. Á xây dñng cuÙc sÑng hinh phúc, ng»Ýi Ph-t tí c§n phçi nç lñc híc t-p th-t nhiÁu cing nh» c§n phçi nçm vñng tay nghÁ cça mình và không ngẽng híc hñi thêm nhiÁu kinh nghiÇm trong cuÙc sÑng. Híc tÑt làm tÑt rÓi, ng»Ýi Ph-t tí cing c§n nói Ýi tÑt 1p nĩa. ó là iÁm lành tÑi th»ãng thê hai v-y.

iÁm lành tiçp theo ây là:

"Hiếu d'áng m' và cha

Nuôi d'áng v' và con

Làm ngh' không r'c r'ni

Là i'ám lành t'ni th'áng".

ây là i'ám lành nói v' trách nhi'c' và b'ôn ph-n c'ạ m'út ng'ýi Ph-t tí s'ng t'j gia ình, có trách nhi'c' ch m lo ý s'ng cho v' con và b'ôn ph-n ñi v'úi cha m' khi cha m' tu'oi già. Là ng'ýi Ph-t tí thì trách nhi'c' và b'ôn ph-n ñi v'úi cha m', v' con là h'ít s'c quan tr'ng. Gia ình có h'nh phúc hay không s' tùy thu'c vào m'xi thành viên trong gia ình có làm t'nt trách nhi'c' và b'ôn ph-n c'ạ mình ñi v'úi gia ình hay không. D) nhiên, trách nhi'c' và b'ôn ph-n s' tùy thu'c vào v' trí và vai trò c'ạ t'ng thành viên trong gia ình mà có s' sai khác. P'ây vì nh' m'nh ñn vai trò ch'c qu'c' c'ạ ng'ýi Ph-t tí ñ trong gia ình nên trách nhi'c' và b'ôn ph-n c'ạ v' y là ch m sóc nuôi d'áng v' con và ph'ng d'áng cha m'. B'í có trách nhi'c' ch m lo ý s'ng cho cha m' v' con nên ng'ýi y c'c' có công n' v'c' làm Õn Ënh. Ng'ýi y c'c' làm v'úi ngh'á nghi'c'p h'p pháp, úng pháp. V' y không nên vì b'ít cé lý do gì mà làm các ngh'á nghi'c'p không h'p pháp khi ñn gây b'ít an cho gia ình và làm r'ni lo'j' xã h'úi. Trong trách nhi'c' nuôi d'áng v' con thì ng'ýi Ph-t tí không nh'ng ph'c' ch m lo s' c' các t'c' nghi v-t ch'ít cho v' con, mà còn ph'c' chú ý ñn ý s'ng tinh th'c' c'ạ v' con ñi. Ng'ýi Ph-t tí c'c' dành thì gi' y' Á ch m lo v'c' giáo d'c' con cái, h'ú'ng d'«n tr' thành nh'ng éa con ngoan, nh'ng h'c' trò gi'li. Ng'ýi y c'c' vui v'», hòa thu-n v'úi v' mình trong m'í công v'c' và -c bi'c't, c'c' l'ng nghe và tham kh'lo ý k' ñn c'ạ cha m' trong nhi'au tr'ý'ng h'p. ó là d'xu hi'c' c'ạ i'ám lành t'ni th'áng dành cho nh'ng ai kh'c' c'ó xí t'nt trong các trách nhi'c' và b'ôn ph-n ñi v'úi gia ình.

M'út i'ám lành khác:

"B'ñ thí, hành úng pháp

S n sóc các bà con

Làm nghi'c'p không l'xi l'sm'á

Là iÁm lành tÑi th°ãng".

Ngoài các quan hÇ có tính cách gia ình ra, ng°Ýi Ph-t tí cing cŞn có những quan hÇ khác nh° quan hÇ vÙi bà con thân hũu, quan hÇ vÙi mĩi ng°Ýi ß trong xã hÙi. B° ấy, mÙt iÁm lành khác chÝ ãi ng°Ýi Ph-t tí ó là viÇc bÑ thí úng pháp và s n sóc các bà con thân thuÚc khi những ng°Ýi này cŞn ÷n sĩ giúp á cçạ mình. Trong tr°Ýng hãp này, ng°Ýi

Ph-t tí cŞn có thái ù hoan h÷ và thiÇp vì ãy là những quan hÇ khá t÷ nhË. ViÇc bÑ thí không những cŞn úng pháp, úng Ñi t°ãng, mà cing cŞn úng lúc, úng thÝi và cŞn °ãc làm vÙi mÙt tâm t° hoan h÷, trãn trĩng. T°jng tñ, viÇc s n sóc, giúp á các bà con cing cŞn °ãc ti÷n hành vÙi các tinh thŞn trên thì mÙi có k÷t qu£ tÑt ÷p, lãi mình, lãi ng°Ýi. Mĩi viÇc làm cçạ ng°Ýi Ph-t tí cŞn phËi °ãc làm mÙt cách úng pháp, không lxi lŞm thì k÷t qu£ mÙi tÑt ÷p. ó là dËu hiÇu cçạ iÁm lành tÑi th°ãng v-y.

MÙt iÁm lành khác nĩa:

"ChËm dët, tẽ bĩ ác

Ch÷ ngñ am mê r°ãu

Trong pháp, không phóng d-t

Là iÁm lành tÑi th°ãng".

ãy là iÁm lành nói vÁ sĩ tu t-p cá nhân, không phóng d-t trong cuÚc sÑng, tẽ bĩ iÁu ác và ch÷ ngñ sĩ am mê cÝ bçc, r°ãu chè. Có thã nói ãy là các ãc tánh h÷t séc c n b£n nh±m xây ãng nhân cách tÑt ÷p cho ng°Ýi Ph-t tí, bßi vì ng°Ýi Ph-t tí là ng°Ýi luôn luôn g°jng m«u trong n÷p sÑng không phóng d-t, n÷p sÑng tẽ bĩ iÁu ác, làm các iÁu lành và n÷p sÑng không chÿ theo r°ãu chè, cÝ bçc. Không phóng d-t tẽc là không ã cho thân, kh©u, ý tñ do hojt ùng theo sß thích cçạ mình, mà ng°ãc lji, cŞn phËi th°Ýng xuyên theo ãi và kiÁm soát thân, kh©u, ý, không ã chúng rji vào các hành vi ác, bËt thiÇn. ChËm dët hay tẽ bĩ ác có ngh)a là xa lia các hành ùng ác, bËt thiÇn nh° sát sanh, lËy cçạ không cho, tà hình trong các ãc, nói láo, nói hai l°ái, nói lÝi Úc ác, nói lÝi phù phi÷m, tham ãc, sân h-n, tà

nhíÁu, sñ nguy hị càng nhíÁu. Do ó thái Ù sñNg
biэт ç cçạ ng°Ýi Ph-t tí Ñi vÙi các nhu cçşu
cuÙc sñNg chính là mii tên phá vá mii ràng buÙc cám
dx cçạ tham dác ang nô IÇ hóa con ng°Ýi v-y.

Các éc tính khác nh° nh«n nhác, nói IÝi
hòa nhã, yэт kiçn các Sa môn, và bàn lu-n chánh pháp
cìng là iÁm lành cçşn °ác nuôi d°áng cçạ ng°Ýi
Ph-t tí:

"Nh«n nhác IÝi hòa nhã

Yэт kiçn các Sa môn

úng thÝi, bàn lu-n pháp

Là iÁm lành tñi th°āng".

Các éc tính này tĩ cho thÿy ng°Ýi Ph-t
tĩ là ng°Ýi có hành trì pháp và tôn trĩng pháp. Bñi
có hành trì pháp, tôn trĩng pháp, ng°Ýi Ph-t tí mÙi
có các éc tính nói trên. Thái Ù nh«n nhác là thái
Ù cçạ ng°Ýi Ph-t tí biэт kham nh«n mii phiÁn
toái cçạ cuÙc Ýi không Á cho cuÙc Ýi lung lịç
bñi sñ khen chê, tñt xÿu. VÙi sñ nh«n nhác úng
pháp, ng°Ýi Ph-t tí nhìn cuÙc Ýi mùt cách an nhiên
tñ tị, không vui khi °ác khen, không buỐn khi bË chê.
VË ÿy ón nh-n mii viÇc vÙi lòng thanh thËn, thËn
nhiên. Ng°Ýi Ph-t tí cìng là ng°Ýi khéo nói vÙi IÝi
tê tñn, hòa nhã vì "LÝi nói không mÿt tiÁn mua".
V-y vì sao không tìm IÝi tao nhã Á nói vÙi nhau? MÙt
IÝi nói tao nhã, lËch sñ không nhĩng Á gây cËm tình
vÙi ng°Ýi khác mà còn khiçn cho nhân cách ng°Ýi nói
°ác nâng cao. "Yэт kiçn các Sa môn và bàn lu-n
chánh pháp": Vì các Sa-môn là nhĩng vË sñNg tùy
thu-n pháp và hành trì pháp. Do v-y, yэт kiçn Sa-môn,
bàn lu-n chánh pháp vÙi các Sa-môn, là iÁm lành tñi
th°āng cçạ ng°Ýi Ph-t tí có híc pháp và hành pháp
v-y.

iÁm lành tiçp theo là:

"Kh̄c kh̄ và Phịm hịnh

Thÿy °ác lý Thánh ç

Giác ngŭ quŕ Niçt-bàn

Là iÁm lành tÑi th°ãng".

Đây là iÁm lành òi hĩi nhiÁu thĩc hành, thĩc sâu cça ng°Ýi Ph-t tí trong giáo pháp giŕi thoát cça éc Ph-t. Các viÇc nh° sÑng Phĩm hĩnh kham khŌ, thÿy lý Thánh ç, giác ngŭ quŕ Niçt-bàn là nhĩng viÇc khó làm, nh°ng ó cĩng là các mác tiêu cŕn h°Űng çn cça ng°Ýi Ph-t tí, Phĩm hĩnh là nçp sÑng chuyên sâu vào viÇc thĩc hành Giŭi Đŕnh TuÇ, là nçp sÑng thanh tŕnh vÁ giŭi éc, tē bĩ hay xa lia các dác, các ác pháp, bÿt thiÇn pháp Á i vào ThiÁn chéng; còn sñ phát triÁn trí tuÇ giŕi thoát nh±m oĩn trē các phiÁn nãu, l-u ho-c, chÿm dēt sinh tí khŌ au. Thÿy lý Thánh ç tēc là thÿy rõ vÁ bÑn chān lý: khŌ, khŌ oĩn diÇt, và con °Ýng °a çn khŌ diÇt. Thÿy r±ng sanh, già, bÇnh, chçt là khŌ; sñ có m-t cça thân ngi uŕn là khŌ, thÿy rõ ái là nguyên nhân °a çn sñ khŌ au t-p khĩi, thÿy rõ ái diÇt là khŌ diÇt, thÿy rõ Bát Chánh Đjio là con °Ýng °a çn oĩn diÇt khŌ au. Giác ngŭ quŕ Niçt-bàn tēc là giác ngŭ quŕ vŔ tÑi th°ãng BŌ- Á cça ch° Ph-t. Rõ ràng ng°Ýi Ph-t tí sÑng tĩ gia khó hoàn thành trĩn v'ñ Ýi sÑng Phĩm hĩnh vŭi các sß hành, sß chéng nói trên. Tuy nhiên, ây là các mác tiêu mà ng°Ýi Ph-t tí cŕn nh̄m çn, nhÿt là viÇc giĩ gìn các giŭi éc (ngi giŭi, th-p thiÇn giŭi), và hành ThiÁn là hçt sēc cŕn thiçt cho cuŭc sÑng h±ng ngày cça ng°Ýi Ph-t tí.

Mŭt iÁm lành khác nĩa chéng tĩ nçp sÑng có hành trì ThiÁn Ŕnh cça ng°Ýi Ph-t tí:

"Khi xúc chĩm viÇc Ýi

Tâm không ùng, không sŕu

Không uç nhiÁm, an Ōn

Là iÁm lành tÑi th°ãng."

ThiÁn là nçp sÑng iÁu hòa thân tâm dĩa trên pháp môn Anàpānasati (quán hiÇm hĩ thĩ) cça éc Ph-t. ThiÁn b't ŕu b±ng viÇc xa lia các dác, các ác pháp, bÿt thiÇn Á t-p trung n ng lĩc vào viÇc theo dŕi và giác tŕnh vÁ các Ñi t°ãng. Có hai Ñi t°ãng chính Á bĩt trong ThiÁn là niÇm hĩ thĩ ra

vào và giác quán 16 Á tài vÁ thân thÍ, tâm và pháp.
 CNt y¿u cça ThiÁn d«n ¿n sñ an tËnh cça thân
 tâm, khi thân tâm ã tËnh thì hành gi£ s½ t-p trung
 niÇm vào 16 Á tài ThiÁn quán Á ti¿p tác nuôi
 d°áng niÇm và Á phát tríÁn trí tuÇ vÁ sñ sanh
 diÇt cça các pháp; nh±m c̄t ét tâm tham ái - ch±p
 thç. D) nhiên, ThiÁn là pháp môn ¿n gi£n nh°ng không
 dÁ làm, bßi ThiÁn òi hñi sñ n× lñc kiên trì
 th°Ýng xuyên cça ng°Ýi thñc hành. Ng°Ýi Ph-t tí
 chúng ta nên xem ThiÁn là pháp môn c n bËn cho sñ tu t-p
 cça mình. Đ·c biÇt là c§n phËi áp dñng ThiÁn vào
 Ýi sñNg h±ng ngày nh° là mÙt sinh hojt th°Ýng nh-t.
 Ban §u tuy khó kh n nh°ng hñy t-p, t-p nhiÁu l§n rÓi
 mñi khó kh n s½ qua i, cho ¿n lúc chúng ta nh-n ra
 ThiÁn là sinh hojt không thÁ thi¿u trong Ýi sñNg hàng
 ngày cça chúng ta. NhÝ có ThiÁn, khi xúc chjm vÙi mñi
 viÇc ß Ýi, tâm t° ng°Ýi Ph-t tí s½ không bË
 khuÿy Ùng, không s§u muÙn, không bË u¿ nhiÁm và
 hoàn toàn °ác an Õn. ó là iÁm lành tñi th°ãng
 cça sñ thñc hành ThiÁn Ënh mà ng°Ýi Ph-t tí ¿t
 °ác trong giáo lý của éc Ph-t.

iÁm lành sau cùng, tóm t̄t toàn bÙ các iÁm
 lành nh° ã trình bày:

"Làm sñ viÇc nh° v-y

Không chx nào th±t bji

Kh̄p nji °ác an toàn

Là iÁm lành tñi th°ãng".

Tóm lji, KinhÁ " iÁm
 lành tñi th°ãng"Á trên
 ãy °ác trình bày nh° là n¿p sñNg thiÇn, n¿p sñNg
 bí ác làm lành cça ng°Ýi Ph-t tí. ãy là iÁu
 mong mñi cça chúng tôi khi trình bày vÙi quý vË bài
 kinh này. Mong r±ng quý vË Ph-t tí chúng ta hñy yên tâm
 tin t°ßng nhiÁu hjn vÁ n¿p sñNg thiÇn, n¿p sñNg bí
 ác làm lành cça mình. Bßi vì, khi chúng ta làm lành thì
 không nhñng tñ thân chúng ta °ác hñh phúc an ljc mà
 ngay c£ ng°Ýi khác cing °ác hñh phú an ljc nhÝ
 nhñng £nh h°ßng bßi n¿p sñNg làm lành cça chúng ta.
 MÙt ng°Ýi sñNg làm lành, mùt gia ình °ác hñh
 phúc an ljc. MÙt gia ình sñNg làm lành, mùt khu phñ
 °ác thêm bình yên, loji bí các tÇ njn xã hÙi. MÙt
 thành phñ trông chÝ các khu phñ bình yên. Nh°ng t±t c£
 s½ tùy thuÙc vào n¿p sñNg làm lành cça mxì ng°Ýi
 chúng ta.

Chúng ta làm lành Ông thÝi khuyên ng°Ýi khác cing làm lành. Có làm thÝi có k¿t qu£. N¿p sÑng làm lành cạ ng°Ýi Ph-t tí chúng ta °ác ví nh° bông hoa t°ji 1p, vèa có s̄c l¿i vèa có h°ing, hân hoan, thích thú nh° éc Ph-t tềng d¿y:

"Nh° bông hoa t°ji 1p

Có s̄c l¿i thêm h°ing

Cing v-y lÝi khéo nói

Có làm có k¿t qu£". (Kinh Pháp cú)

Bông hoa t°ji 1p dĩ báo mÙt h°ing s̄c tinh khi¿t Ñi vÙi ng°Ýi trÓng hoa c§n m«n. Cing v-y, iÁm lành tÑi th°ãng cạ Ph-t tí dĩ báo mÙt n¿p sÑng h¿nh phúc an l¿c Ñi vÙi ng°Ýi Ph-t tí chuyên tâm h¿c pháp và hành pháp. Mli kh£ n ng Áu n±m sụn trong bàn tay cạ chúng ta, trông chÝ sñ quy¿t tâm, n× lĩc thĩc hành cạ mxi ng°Ýi chúng ta. ã qua rÓi các thÝi i tìm lÝi gi£i áp cho câu hỏi h¿nh phúc là gì và ¿o éc là gì? Ngày nay, không nghi ngÝ gì nữa, chúng ta ã hiÁu rõ h¿nh phúc không thÁ trông chÝ ng°Ýi khác và ¿o éc không chÉ là sñ cÕ vi, Á cao các giá trÉ nhân b£n trên sách báo, ho-c trong các bài diÁn v n mang tính chuyên Á. CuÙc sÑng hiÇn ¿i không c§n thêm l°ãng tri théc vÁ h¿nh phúc và ¿o éc. CuÙc sÑng hiÇn ¿i trông ãi nhiÁu những biÁu hiÇn cạ ¿o éc và h¿nh phúc n¿i mxi con ng°Ýi, mxi gia ình, mxi xã hÙi.